

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obžalovanému **Ing. K. P. pre prečin podplácania** podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 16. decembra 2010 v Bratislave odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 11. októbra 2010, sp. zn. PK–1T 13/2008, a rozhodol

t a k t o:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Vyššie citovaným rozsudkom Špecializovaný trestný súd v Pezinku podľa § 285 písm. b/ Tr. por. oslobodil spod obžaloby obžalovaného Ing. K. P. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., ktorý mal podľa obžaloby spáchať tak, že

dňa 13. marca 2008 približne o 20.35 h v Trnave na ulici B. Smetanu, po zastavení osobného motorového vozidla Škoda Felícia, ev. č. X., ktorého bol vodičom a po vykonaní bezpečnostnej prehliadky príslušníkmi hliadky Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Trnava, v zložení ppráp. P. K. a nstržm. E. Z., bolo u jeho spolujazdca M. S. v ľavej ponožke nájdené igelitové vrecúško s obsahom neznámej sušenej látky zelenej farby, pričom po oznámení členmi hliadky, že z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu mu bude obmedzená osobná sloboda, obžalovaný Ing. K. P. ponúkol členovi hliadky ppráp. P. K. úplatok v sume 4 000 Sk (132,77 €) v štyroch kusoch

bankoviek nominálnej hodnoty 1 000 Sk so slovami: „...že sa chce dohodnúť a dáva peniaze za to, aby zahodili tú trávu a nechali ho a jeho kamaráta M. S. odísť preč, aby nemali problémy...“.

Špecializovaný trestný súd, vzhľadom na skutočnosť, že predmetná trestná vec už bola opakovane prerokovávaná aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky a ten už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí z 26. júla 2010, sp. zn. 1 To 16/2009, vyslovil právny názor, že už zastavenie vozidla vedeného jeho vodičom je zásahom do osobnej slobody jednotlivca, a to jeho vodiča, resp. i ďalších osôb vo vozidle sa nachádzajúcich a to konkrétne zásahom do osobnej slobody (článok 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), slobody pohybu (článok 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a právnej ochrany pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života (článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) a pokiaľ nie je opodstatnený splnením zákonných podmienok na jeho vykonanie podľa § 9 ods. 1, ods. 3 zákona o Policajnom zbore, je potom neoprávneným zásahom, rešpektoval tento právny názor a po doplnení dokazovania zopakovaním už vykonaného dôkazu výsluchom svedka JUDr. K. L., pracovníka Prezídia policajného zboru v Bratislave, so zameraním sa na objasnenie opodstatnenosti služobného zákroku v konkrétnej situácii, dospel k záveru, že členovia hliadky P. K. a E. Z. v čase činu proti obžalovanému a jeho spolujazdcovi zasahovali spôsobom, ktorý nebol v súlade so zákonom.

Na základe vykonaných dôkazov prvostupňový súd ustálil, že svedkovia P. K. a E. Z. ako členovia hliadky Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave nikdy nepotvrdili, že by boli zastavovali vozidlo obžalovaného v súvislosti s tým, že by malo dôjsť k porušeniu predpisov o plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky, ani v súvislosti s tým, že mali za tým účelom nariadenú preventívnu kontrolu motorových vozidiel v rámci vyhlásenej akcie na to zameranej, ani žiadne podozrenie, že v súvislosti s vozidlom obžalovaného sa má páchať nejaká trestná činnosť a nemali ani podozrenie z priestupku a už vonkoncom nie, že by bol nejaký spáchaný, alebo že by mal byť páchaný. Skonštatoval, že zastavili vozidlo obžalovaného bez konkrétneho podozrenia o páchaní priestupku alebo trestného činu a vlastne sami vylučovali aj možnosť zastavenia jeho vozidla v súvislosti s pátraním po osobách, zbraniach, strelive a vlastne aj po omamných a psychotropných látkach a jedoch a veciach pochádzajúcich z trestnej činnosti.

Prvostupňový súd po vyhodnotení vykonaných dôkazov uzavrel, že členovia policajnej hliadky P. K. a E. Z. vykonali proti obžalovanému a jeho spolujazdcovi služobný zákrok, na vykonanie ktorého nemali žiadny právny titul a ktorý sa priečil ustanoveniu § 9 ods. 1 zákona o Policajnom zbore. Keďže neboli oprávnení voči obžalovanému a M. S. vykonať služobný zákrok, potom neboli oprávnení ich vozidlo vôbec zastaviť a vykonať u nich bezpečnostnú prehliadku, pretože aj jej vykonanie je podmienené realizovaním služobného zákroku. Rovnako potom neboli oprávnení ani vykonať prehliadku vozidla obžalovaného.

Rozhodnutie prvostupňového súdu o oslobodení obžalovaného spod obžaloby teda spočíva na tom závere, že členovia hliadky v predmetnom prípade nepostupovali v súlade so zákonom o Policajnom zbore a táto skutočnosť mala potom vážny dopad na právne posúdenie konania obžalovaného. Keďže bolo zistené, že členovia policajnej hliadky postupovali pri výkone svojich služobných povinností v rozpore so zákonom o Policajnom zbore, nemohli požívať ochranu postavenia verejného činiteľa a obžalovaný sa potom nemohol dopustiť žalovaného trestného činu. Špecializovaný trestný súd k tomu dodal, že ak dôkazy, na základe ktorých je obžalovaný trestne stíhaný, vznikli na základe konania v rozpore so zákonom, nebolo možné ich proti obžalovanému použiť.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. V jeho písomnom odôvodnení sa najprv vo všeobecnosti zaoberal zákonnosťou dôkazných prostriedkov podľa § 119 ods. 2 Tr. por., z ktorého je zrejmé, že dôkazy možno zistiť a zaistiť aj podľa iného zákona než je Trestný poriadok, pričom týmto osobitným zákonom sa v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por. rozumie aj zákon o Policajnom zbore a toto konštatovanie zvyrazňuje aj znenie ustanovenia § 92 Tr. por., podľa ktorého ak treba vec, ktorá bola zaistená podľa osobitného zákona, zaistiť na účely trestného konania, prevezme ju prokurátor alebo policajt. Poznamenáva, že vzhľadom na uvedené znenie zákonných ustanovení, dôkaz, ktorý bol zaistený podľa ustanovení zákona o Policajnom zbore, nemožno a priori odmietnuť ako dôkaz v trestnom konaní len z toho dôvodu, že nebol zaistený podľa Trestného poriadku. Taký dôkaz, ktorý bol zaistený podľa zákona o Policajnom zbore, musí byť podrobený previerke zákonnosti. Musí byť teda získaný zákonným spôsobom a jeho získanie nesmie odporovať alebo obchádzať príslušné ustanovenia Trestného poriadku. Za zákonný potom považuje taký dôkaz, ktorý je získaný z dôkazného prostriedku, ktorý zákon o Policajnom zbore výslovne

upravuje a považuje za prípustný, pričom musí byť získaný spôsobom, ktorý neodporuje zákonu o Policajnom zbore a zároveň musí byť získaný oprávneným subjektom (povereným príslušníkom Policajného zboru) pri plnení úloh Policajného zboru. Pôjde spravidla o plnenie úloh Policajného zboru podľa § 2 ods. 1 písm. b/ zákona o Policajnom zbore, ktorými sú odhaľovanie trestných činov a zisťovanie ich páchatel'ov, pričom príslušník Policajného zboru musí byť výslovne svojim nadriadeným orgánom poverený na plnenie tejto úlohy, teda aby na konkrétnych miestach, o ktorých má relevantné poznatky, napríklad o zvýšenom predaji, výskyte omamných alebo psychotropných látok, zisťoval, či nedochádza k páchaniu trestnej činnosti.

V ďalšej časti odvolania sa prokurátor zaoberal ustanovením § 22 ods. 1 zákona o Policajnom zbore, ktoré dáva policajtovi oprávnenie presvedčiť sa, či osoba proti ktorej vykonáva služobný zákrok, nemá pri sebe zbraň a ak ju má, odňať ju a ustanovením § 23 ods. 2 písm. b/ uvedeného zákona, ktoré dáva policajtovi oprávnenie vykonať prehliadku dopravného prostriedku pri pátraní po omamných a psychotropných látkach. Poukazoval na to, že sám zákonodarca umožňuje vykonať bezpečnostnú prehliadku a prehliadku dopravného prostriedku aj mimo rámec ustanovení Trestného poriadku, avšak zákon o Policajnom zbore neustanovuje, čo sa rozumie slovným spojením „pri pátraní“, kedy a za akých okolností môže poverený policajt vykonať bezpečnostnú prehliadku, resp. prehliadku dopravného prostriedku a hlavne kedy má policajt pri takýchto prehliadkach postupovať podľa ustanovení zákona o Policajnom zbore a kedy podľa Trestného poriadku.

V nadväznosti na to sa prokurátor zaoberal otázkami, kedy možno vykonať osobnú prehliadku, resp. prehliadku iných priestorov v zmysle ustanovení § 101 a § 102 Tr. por. a rozpísal svoje úvahy o tom, že ak by išlo o konkrétne podozrenie zo spáchania trestného činu, musel by policajt postupovať pri osobnej prehliadke podľa § 102 Tr. por. a pri prehliadke dopravného prostriedku podľa § 101 Tr. por., ktoré sú k § 22 ods. 1, resp. § 23 ods. 2 písm. b/ zákona o Policajnom zbore v pomere špeciality. Podľa jeho názoru, ak by príslušník Policajného zboru vykonal tzv. bezpečnostnú prehliadku, resp. prehliadku dopravného prostriedku v súlade so zákonom o Policajnom zbore, avšak za takej situácie, že dopredu disponuje informáciou o tom, že v konkrétnom motorovom vozidle sa majú prevážať napríklad omamné alebo psychotropné látky a následne tieto pri prehliadke aj nájde, pôjde o dôkaz nepoužiteľný v trestnom konaní, lebo policajt nepostupoval podľa Trestného poriadku, hoci tak urobiť mal.

Prokurátor vyslovil názor, že bezpečnostnú prehliadku a prehliadku dopravného prostriedku podľa zákona o Policajnom zbore možno vykonať len vtedy, ak nejde o konkrétne podozrenie zo spáchania trestného činu, ale ide len o pátranie, t. j. preventívne zisťovanie, či k páchaniu trestnej činnosti nedochádza.

V konkrétnom prípade, podľa prokurátora, mohli príslušníci policajnej hliadky vozidlo zastaviť preto, lebo plnili úlohy Policajného zboru, ktorými bolo, okrem iného, odhaľovať trestné činy a zaisťovať ich páchatel'ov a v rámci tohto úkonu mohli aj vykonať bezpečnostnú prehliadku v zmysle § 22 ods. 1 zákona o Policajnom zbore. Bezpečnostná prehliadka i prehliadka vozidla bola podľa neho vykonaná poverenými policajtmi zákonným spôsobom a primerane šetrným a ich výsledok možno ako dôkaz použiť podľa § 119 ods. 2 Tr. por.

Keďže podľa názoru prokurátora príslušníci Policajného zboru konali zákonne, boli v postavení verejných činiteľ'ov a konanie obžalovaného Ing. K. P. napĺňa zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výroku napadnutého rozsudku, proti ktorému odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Pre posúdenie predmetnej veci bolo rozhodujúce zistiť, či policajná hliadka vykonávala voči vodičovi osobného motorového vozidla obžalovanému Ing. K. P. služobný zákrok oprávnene, v súlade s ustanoveniami zákona o Policajnom zbore (zák. č. 171/1993 Z. z., v znení neskorších predpisov) a v dôsledku toho, či požívali ochranu verejného činiteľa.

V danej súvislosti treba pripomenúť, že **služobný zákrok** podľa § 9 ods. 3 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore **je zákonom ustanovená a v jeho medziach vykonávaná činnosť policajta, pri ktorom sa bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby.**

Už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v danej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že zastavenie obvineného ako vodiča motorového vozidla i jeho prehliadka, prehliadka spolujazdca i prehliadka osobného motorového vozidla boli zásahom do ústavou garantovaných práv a slobôd jednotlivca. Práve vzhľadom na skutočnosť, že služobným zákrokom sa zasahuje do dôležitej oblasti ústavou garantovaných práv a slobôd jednotlivca, nemôže policajt vykonať kedykoľvek služobný zákrok. Nie je ani ponechané na voľnej úvahe, či služobný zákrok môže, alebo nemusí vykonať. Ak je zákonná dôvodnosť na vykonanie služobného zákroku, vtedy policajt v službe služobný zákrok musí vykonať a naopak jeho nevykonanie by bolo porušením povinnosti policajta.

Ustanovenie § 9 ods. 1 zákona o Policajnom zbore (zák. č. 171/1993 Z. z., v znení neskorších predpisov) jednoznačne ukladá policajtovi v službe povinnosť v medziach tohto zákona vykonať služobný zákrok, **ak je páchaný trestný čin alebo priestupok alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania**. Týmto je vymedzená zákonná dôvodnosť služobného zákroku.

Pokiaľ v konkrétnom prípade nebolo preukázané aspoň podozrenie z páchania priestupku alebo trestného činu osôb nachádzajúcich sa vo vozidle, ktoré policajná hliadka zastavila, tak služobný zákrok bol neopodstatnený. V predmetnej veci členovia policajnej hliadky neuviedli žiadny konkrétny dôvod, ktorý by ich oprávňoval na vykonanie služobného zákroku, teda nepreukázali existenciu takých konkrétnych skutočností, ktoré by opodstatňovali dôvodnosť podozrenia z páchania trestného činu alebo aspoň priestupku. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že vozidlo zastavili v podstate náhodne, lebo žiadne konkrétne skutočnosti nenasvedčovali tomu, že by zo strany vodiča tohto vozidla, ktorým bol obžalovaný Ing. K. P., došlo k porušeniu nejakého dopravného predpisu, ktorý by zakladal priestupok, alebo že by bol podozrivý zo spáchania nejakého priestupku alebo trestného činu. Toto členovia policajnej hliadky dokonca na priamo položené otázky vylučovali. Vôbec neuvádzali žiadne skutočnosti, že by napr. na základe vlastného pozorovania, alebo na základe oznámenia inej osoby alebo na podklade predchádzajúcich poznatkov policajných orgánov a pod., mohli mať podozrenie, že niektorá z osôb vo vozidle sa dopustila alebo dopúšťa sa aspoň priestupku, z čoho by bolo možné odvodzovať opodstatnenosť vykonania služobného zákroku. Vozidlo nezastavovali ani na základe vyhláseného pátrania po hľadaných osobách (k tejto otázke sa vyjadrovali a priam túto okolnosť vylučovali), zbraniach, strelive, výbušnínach, omamných a psychotropných látkach a jedoch alebo veciach

pochádzajúcich z trestnej činnosti alebo súvisiacich s trestnou činnosťou.

Príslušníci policajnej hliadky neuvádzali ani žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ich podozrenie, že používaním dopravného prostriedku, na dopravnom prostriedku alebo v súvislosti s dopravným prostriedkom obžalovaného bol spáchaný trestný čin.

Ak by takéto konkrétne skutočnosti odôvodňujúce také podozrenie boli zistené, potom by služobný zákrok bol opodstatnený. V takom prípade by policajti policajnej hliadky mohli podľa § 21 ods. 1 zákona o Policajnom zbore zaistiť vec, ktorá by súvisela so spáchaním trestného činu alebo priestupku a takto zaistená vec by mohla slúžiť ako dôkaz v trestnom konaní podľa § 119 ods. 2 Tr. por.

V predmetnom prípade však členovia policajnej hliadky v podstate náhodne zastavili vozidlo obžalovaného a začali vykonávať zásahy do ústavou garantovaných práv jednotlivca, a vykonávali tak služobný zákrok, na ktorý nemali opodstatnenie. Ich postup nie je možné legalizovať tým, že úlohou Policajného zboru Slovenskej republiky je odhaľovať trestné činy a priestupky a zisťovať ich páchatel'ov, lebo aj túto úlohu, pokiaľ sa pri nej vykonáva služobný zákrok, teda zákrok, pri ktorom sa zasahuje do základných práv a slobôd osoby, môžu vykonávať len, ak je daný zákonný dôvod a tým je minimálne aspoň podozrenie, že sa pácha, keď už nie priam trestný čin, tak aspoň priestupok. Keď také podozrenie konkrétnymi okolnosťami odôvodnené nebolo, tak nebol ani odôvodnený služobný zákrok, teda zastavenie vozidla a jeho prehliadka podľa § 23 ods. 2 zákona o Policajnom zbore, prehliadka podľa § 22 ods. 1 citovaného zákona a zaistenie veci podľa § 21 ods. 1 zákona o Policajnom zbore.

Keďže členovia policajnej hliadky nedoložili opodstatnenosť služobného zákroku voči obžalovanému, nemohli ani požívať ochranu verejného činiteľa.

Preto v súlade so zákonom bol postup prvostupňového súdu, keď obžalovaného Ing. K. P. oslobodil spod obžaloby, lebo nemohol naplniť znaky skutkovej podstaty žalovaného prečinu.

Úvahy prokurátora v odvolaní sú predkladané v podstate vo všeobecnej rovine a na daný

prípád sa nevzťahujú, lebo v predmetnom prípade zásah do práv a slobôd jednotlivca zo strany policajných orgánov nemožno odôvodniť len z ich úlohy odhaľovania trestných činov a priestupkov, pretože bez doloženia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich podozrenie zo spáchania priestupku alebo trestného činu, by to mohlo viesť k neopodstatneným zásahom voči komukoľvek a kedykoľvek, čo by nebolo v súlade s princípmi právneho štátu garantujúceho ústavou základné práva a slobody jednotlivca.

Preto bolo rozhodnuté tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. decembra 2010

JUDr. Milan K a r a b í n , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová